

VIDEO KULLANIMININ YABANCI DİL ÖĞRENİMİNE GETİRDİKLERİ(*)

Prof. Dr. Mehmet DEMİREZEN(**)

Giriş: 1975 yılında video kullanımının yabancı dil öğretimi alanında yaygınlaşması, videonun görsel-işitsel bir ders aracı olarak yabancı dil öğretimi teknolojisine girmesini sağlamıştır. Video kullanımı birdenbire bir yaygınlık kazanmıştır, çünkü bu araç gerçek yaşantıdan kesitleri, dil kullanımının değişik ortamlarda nasıl yapıldığını ve iletişimin sözel ve sözel olmayan yanlarını esnek olarak göstermesinden kaynaklanmaktadır. Videonun yabancı dil öğretiminde giderek yaygınlaşması, bazı öğretmen ve dil uzmanlarının olumlu, bazılarının da olumsuz tepkilerine yolaçmıştır. Bu çalışmada, videonun yabancı dil öğretiminde kullanımının yararlı bir yenilik olduğu vurgulanacak, sayısız yararlar gösterilecek ve aynı zamanda oluşturacağı zararlar da ayrıntılı olarak irdelenecektir.

Videonun Özellikleri

Video ve video kaseti, görsel-işitsel açıdan çok geniş bilgileri toplayan bir bilgi deposudur ve bir yabancı dil öğretim yöntemi olarak, dilin en gerçekçi kullanımını gerçek yaşantıdan tablolar biçiminde sınıfa getirmektedir. Şüphesiz, video kullanımı öğrencinin Duyuşsal öğeye ek olarak, videonun görsel öğeyi de dil öğretimine ve dil iletişime kazandırmasının büyük yararları görülmüştür, bu yüzden 1975 yılından beri video, doyurucu bir biçimde, yabancı dil öğretiminde hayati bir gereksinimi gidermektedir. Dil öğrenenlerin profesyonel, sosyal ve iletişim edinçlerine (competence) büyük katkılarda bulunmaktadır. Yabancı dil öğrenenleri, izleyici-öğrenci konumunda dili konuşucu katılımcı durumuna getirmektedir. Böylece, görsel imlerin zihinde kalıcı etkisiyle, dil iletişiminin doğmasından kaynaklanan güçlüklerin giderilmesini sağlamaktadır.

Görsel Öğenin Rolü

Video metni, ses ve resimin kaynaştığı bir olgudur. James Heaton'ı da dediği gibi videonun diğer öğretim araçlarında olmayan bir etkisi vardır, "bu ruh bilimsel etkidir" (James Heaton, 1989: 38). Bu nedenle videonun görsel üstünlüğü,

(*) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından 15-16 Mayıs 1989 tarihinde tertiplenen "Fen ve Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi" konulu uluslararası sempozyumda sunulan bildiri.

(**) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi.

öğrenciyi dil öğrenimi ortamında, dilin fiziksel ve psikososyal yönleriyle tanışıklığa götürür, kendine güven kazandırır, çünkü sınıfa gerçek yaşantı kesimlerinden alıntılar getirmektedir. Dil öğretimi sırasında, dil sorunlarını işlerken, öğrencileri öğrendiklerine karşı duyarlaştırır. Öğrenciler, gerçek dil öğelerini gerçek bir sahnede görerek, öğrenilen konuları belli bir kapsam içinde oturarak, dilin doğasından gelen güçlüklerin üstesinden gelirler. Videonun, anadilden işe karışarak öğrenciyi olumsuz etkileyen nedenleri bile giderebileceği söylenebilir, çünkü konular bir içerik içinde öğrenilirler. Böylece, video görsel etken cazibesıyla, öğrencileri konulara karşı güdüler ve duyarlaştırır, bu nedenle öğrenciler ders konularını daha kalıcı olarak belleklerine yerleştirirler.

Görsel Öğenin Bileşimi

Sınıfta video kullanımı, iletişimin işitsel ve görsel kanallarını dersin içeriğine sokmak demektir. Videonun genel olarak etkileşimi ve özel olarak yabancı dil öğretimini ne dereceye kadar etkileyebileceğini belirlemek için, görsel öğenin bileşiminde neler olduğunu araştırmak gerekir.

Telefon konuşmalarında veya radyo yayımlarında etkin bir yol oynayan duyuşsal öğenin, mesajın tam olarak karşı tarafa taşınmasında çoğu zaman kısa düştüğü görülmüştür. Örneğin, telefonda konuşan kişi bazı el, kol ve baş hareketleri yapar, ama bunları karşı taraftaki kişi göremez. Bu olgu da, vucüt dilinin (body language) kaçınılmaz derecede sözel olmayan birçok eylemlerden oluşur: Ritmik el ve kol hareketleri, baş sallamalar, jestler, ezgi (intonoiaion), duruş (posture) ve yüz-göz işaretleri bunlardan bazılarıdır. Bütün bu eylemler, doğrudan doğruya iletilecek mesajın yapısında var olduğundan, iletişimi etkiler.

Görsel öğe, fiziksel sahne (physical setting), konum (background), durum (situation) ve katılanlardan (participants) oluşur. Dil kullanımı, anlamlı ve kapsamlı bir biçimde böyle bir ortamda yer alır.

1. **Konum (background)**, dil olayının konuşulduğu yerdir. Katılanların giysileri ve fiziksel sahenin atmosferi amaçlanan mesajın iletilmesine ve öğrenilmesine etki eder.

2. **Durum (situation)**: Bu özellik, izleyicinin neler olduğunu, olanların neden oluştuğunu anlaması için katılanların iletişim ve etkileşimi üzerine olan açıklamalardır.

3. **Katılanlar (Participants)**: Katılanlar, fiziksel sahnede rol alan, işadami, şöför, öğretmen iş arkadaşı gibi bireylerdir. Bu kişilerin yaşı mesleği kişiliği ve cinsiyeti mesajın anlaşılmasını etkileyebilir.

Görsel öğenin ayrıca dilötesi (paralinguistic) özelliği de vardı. Dilötesi özelliğinin yakınlık (proxemics), duruş (posture), jestler (gestures), yüz ifadesi (facial expression) ve göz teması (eye contact) gibi alt bölümleri vardır.

Yakınlık (proxemics), fiziki sahnede etkileşim içinde olan bireylerin ya da nesnelerin birbirleriyle olan yakınlığını gösterir.

Duruş (posture), konuşma anında bireylerin vucütlerinin aldığı durumdur. Bireylerin, yanyana, karşı karşıya, sırt sırta olup olmadığı buradan anlaşılır.

Jestler (gestures), genellikle kişilerin yanlış anlaşılmasına, mesajın iletilmemesine neden olan davranışların tümüdür. Bu tür davranışlar toplumbilimsel tabanlı olduklarından, her dilde kendine özgüdürler. Çoğu zaman, dilbilgisi kuralları bu davranışların açıklanmasında yeterli olamazlar. Öğrencilere, bu davranışlar gösterilip açıklanarak, onları toplumbilimsel-kültürel davranışlara uyarlaması yapılır.

Yüz ifadeleri (facial expressions): Ağız kaslarında, gözlerde, anak ve kaşlarda oluşturulan kas olaylarıdır. Mesajın iletilmesine büyük ölçüde katkıda bulunurlar.

Göz teması (eye contact): Bireylerin gözlerini açıp kapayarak sözel davranışa anlam katmalarıdır. Mesajın net olarak karşılıklı anlaşılması için, kişiler belli sürelerle birbirlerine bakarlar, birbirlerini anlamlı olarak süzerler.

Dilötesi etkenlerin kültürden kültüre değişmesi, yabancı dil öğretiminde bazı çıkmazlara neden olmaktadır. Dilötesi sorunların giderilmesinde videonun görsel boyutu oldukça yararlı olur.

SINIFTA VIDEO KULLANIMININ AŞAMALARI

Sınıfta video kullanımı bazı önhazırlıklar gerektirir. Öğretmen, derste göstereceği video metnini önceden birkaç kez işleyip, yönlendirici uyarı ve sorularını hazırlamalıdır. Bu hazırlık, üç aşama içinde anlam kazanır:

1. **Önizleme** (previewing): Bu aşamada, öğretmen öğrencilerine uygun bir dille neyi izleyeceklerini hatırlatır, nelere dikkat etmeleri gerektiğini açıklar.

2. **İzleme** (viewing): Öğrenciler video metnini izlerler. Bu arada öğretmen duruma göre metni durdurur veya yavaşlatır; sorular yöneltebilir.

3. **İzleme sonrası** (Postviewing): Öğretmenin yönlendirmesi altında, öğrenciler konuları ve temaları tartışır. Konular açığa çıkınca, tartışma amacına erişince, video metni bütün olarak yeniden gösterilir. Öğrenciler nerelerde hata yaptıklarını, ne kadar doğru bildiklerini anlarlar.

VIDEO KULLANIMI VE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİ

Sınıfta video kullanımı, yukardaki aşamalara göre yapılırsa, değişik zamanlarda değişik dil öğrenme becerilerini geliştirip olgunlaştırır. Video kaseti durdurulabilir, ileri-geri sarılıp yeniden gösterilebilir, görüntü yavaşlatılabilir ya da dondurulabilir. Bu yüzden, video yabancı dil öğretimine büyük ölçüde esneklik sağlar. Bu aşamalar öğretmenin videodan alacağı veri çıkışı üzerine denetimini oluşturur. Bu denetimin oluşumuna bakarak, Jane Willis adlı bir araştırmacı, video ile yabancı dil öğretimi uğraşı içinde 101 uygulama yolunu saptamıştır. Bu uygulamalar, okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dört temel dil öğretimi becerisi üzerine yapılmıştır.

Video ve Okuma Becerisi

Videonun okuma becerisini geliştirme üzerine getirdiği etkinlik sınırlıdır. Okuma hızını artırmada, özel bir bilgi için ve anafikri bulmak için

okuma (scimming and scanning) becerilerini bilgi akışını geliştirmede kullanılabilir. Mekanik okuma becerilerini bilgi akışını geliştirdiği söyleniyor. Chris Kennedy'e göre, "Okuma ve yazma öğretiminin ilk dönemlerinde, yabancı dil öğrencilerinin birçoğu ellerinin kontrolünde ve sağa-sola göz hareketlerinde güçlük çektiklerinden söz ediyor; bu gibi güçlüklerin, video eğitimi ile bir dereceye kadar giderilebileceğini ileri sürüyor" (Christ Kennedy, 1983:97).

Okuma becerisi dinleme becerisiyle kubaşık olarak kullanılır. Örneğin, Anadili İngilizce olan birisinin okuduğu bir metin öğrencilere gösterilir, sonra öğrencilere nerelerde duraklama yapacakları, nefesleri gösterilir, sonra sınıfta tekrarları yapılır. 1983 yılında, Francis Macknight tarafından İngilterede yapılan bir araştırmada, "İngilteredeki kurumların % 11'inde yoğun okuma eğitiminin video ile yapıldığı" (Frances Macknight, 198308) saptanmıştır.

Video ve Yazma Becerisi

Video, yazma becerilerinin geliştirilmesinde oldukça yaygın olarak kullanılır. Bu konuda video kullanımının başlıcaları şöyledir: -Başlangıç (elementary) düzeyde cümle birleştirme ve anlama alıştırmaları, sözcük yapılarını inceleme, test düzeltme ve dikte yapma, konu içeriğinin ya da video metninin yazılı özeti; kısa hikayeleri özetleme not tutma, not alma, serbest-denetimli ve yönlendirici (guided) yazma alıştırmaları; rapor yazma, eleştirme ve gözden geçirme, yaratıcı yazma becerileri işlenebilir.

Yine 1983 yılında İngilterede yapılan bir araştırmada, "İngiliz dil eğitimi kurumlarının % 25'inde, video ile yazma uygulaması yapıldığı belirtiliyor" (F. Macknight, 1983:8).

Video ve Dinleme Öğretimi

Televizyonun görüntüsü kapatılarak, öğrencilere ders konusu dinletilebilir. Sonra, metnin nerede geçtiği, olayın nasıl geliştiği ve buna benzer etkinlikler yapılabilir. Böyle uygulamalar, Özel Amaçlı İngilizce eğitimi alanında oldukça sık kullanılıyor. Video resimleri bütüncül olarak gözler önüne serdiği için, genellikle, dinleme becerisi konuşma becerisi ile birlikte yürütülür. Telâfuz geliştirme, telâfuz hatalarını giderme video ile kolaylık yapılabilir. Yapılan bir araştırmaya göre, İngilterede, 1983 yılında, "Dil eğitimi kurumlarının % 73'de yoğun dinleme (intensive listening) ve % 75'inde kapsamlı dinleme uygulamaları" video ile yapılmıştır (F. Macknight, 1983:8).

Video İle Yabancı Dili Konuşma Öğretimi

Video, kişilerin etkileşim halinde olduğu gerçek yaşantı durumlarından kesitler getirdiği için, konuşma becerilerinin gelişmesini büyük ölçüde destekler. Özellikle, Özel Amaçlı Yabancı Dil eğitimi gören öğrencilerin, okul içinde ve dışında, sosyal dil kullanımı yeteneklerinin olgunlaşmasını desteklemektedir. Konuşma güçlüklerinin giderilmesinde, bir seminerde nasıl konuşulacağı, bir doktora hastalığını nasıl anlatılacağı, birisine nasıl yön sorulacağı, konuşma esnasında olan iletişim kopukluklarının, iyileştirilmesinde yararlı olmaktadır.

İkili konuşmalara alıştırmada, rol yapma durumlarının gösterilmesinde; kapsama uyma, sosyal sahneleme yapma ve katılanların bir içerikte tutumlarının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu tür sosyal davranışları göstererek, öğrencileri daha sosyal kişilere dönüştürdüğü saptanmıştır.

Tartışma konuları yaratma, konuları tartışmaya açma, öğrencilerin çekingen olanlarını konuya güdülemede, konuşma olayını başlatma ve kapamada, konudan konuya geçişlerin yapılmasında, dilötesi işaret ve davranışların daha iyi kavranmasında, görsel özelliği yoluyla video çok yararlı olmaktadır.

Konuşurken göz temasının nasıl yapıldığını göstermede yardımcı olmaktadır. Fakat konuşma olayına anandı katıma (on-line participation) durumunu yaratamaması videonun olumsuz bir yönüdür. Yine 1983 yılında İngilterede yapılan bir araştırmada, "İngiliz yabancı dil öğretimi kurumlarında % 43 oranında video ile konuşma eğitimi yapılmıştır.

Video ve Özel Amaçlı Yabancı Dil Öğretimi

Bir yabancı dil; öğrenen kişi için, video son derece güdüleyici bir araçtır, çünkü bu araç, öğrencinin yabancı dil öğrenirken çektiği dilbilgisel, toplum-ruhdilbilimsel sorunların ve kendi anadilinden gelen olumsuz işe karışmaların canlı bir görüntüsünü ortaya koyar. Böylece öğrenci, hem duyuşsal hem de görüntüsel olarak, dil öğretiminin sorunlu kısımlarını açıkça görür ve duyar.

Öğrencinin dil öğrenirken, o dilin konuşulduğu ortamdan getirilen gerçek yaşantı kesitlerini görmesi son derece önemlidir. Video böyle bir durumu rahatlıkla gözler önüne serer. Öğrenci konuşma davranışlarını (speech acts) kendi gözleriyle görür, iletişimi aksatan dilötesi etkenlerin farkına varır. Hemen durumu kavrayamassa, yeniden o kısma dönülür ve konu yeniden işlenir. Böylece öğrencinin iletişimsel Edinci (communicative competence) belirgin derecede gelişir ve olgunlaşır.

Özel Amaçlı Dil Öğretimi, normal dil öğretiminden daha fazla incelik gerektirir. Bu nedenle, video ÖADÖ'nin inlencelerini ve yöntem biliminin ufuklarını genişletmiş ve adeta bu çalışma alanının kurtarıcısı olmuştur.

Francis Macknight'in yaptığı bir araştırmada, İngilterede ÖADÖ'n aşağıda belirtilen alanlarda işlev gösterdiği saptanmıştır:"

İşlev	Oluşturma Yüzdesi
Konuya giriş/ilgiyi güdüleme	% 89
Kültürel Temeller Üzerine bilgi	%75
Genel Dil Kullanımı	% 61
Bilinen dilin pekiştirilmesi	% 48
Öğrenilen dilin kapsamlştırılması	% 45
Öğrenilen dilin tanımlanması ve işlenmesi	% 45
Meslekî edim (competence) geliştirilmesi	% 36
Proje işlerine temel dayanak olma	% 27
Meslekî görevin özel çözümlenmesi	% 20
Sosyal edimin gelişmesi	% 16
Sosyal görevin özel çözümlenmesi	% 16

Diğerleri: Edibeyat çalışması ve kültürünün geliştirilmesi, okuma yazma öğretimi, yeni işlem ve tekniklerle tanışıklaştırma, eğlence; F. Macknight, 1983:7).

Bugün, video ile dil öğretimi, dil öğretimi teknolojisinin vazgeçmez bir parçası olmuştur.

Video İle Kişisel Öğrenme ve Gelişme

Pratik ve kullanımı esnek bir araç olmasından dolayı, video, hem ders içinde ve ve hem de ders dışı etkinliklerde kullanılabilir. Bugün pekçok ülkede video kütüphaneleri vardır. Öğrenciler gidip kitap ödünç alır gibi video kaseti alıp, kendi başlarına çalışma yapabilirler, yabancı dillerini ileri düzeylere götürebilirler.

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE VIDEO KULLANIMININ AVANTAJLARI

1. Video görsel-işitsel bir araçtır. Gösterdiği görüntüler istenildiği kadar kullanılabilir. Bu nedenle, görsel ve işitsel kanallar birleşince yabancı dil öğretiminin kalitesi yükselir.

2. Öğrenciler, görsel ve işitsel kanalların oluşturduğu bilgi deposunun birinci elden değerlendirilmesini yaparlar.

3. Video metinleri ve programları, tıpkı konuşan ve gösteren birer kitap gibidirler.

4. Video fazla pahalı bir araç değildir, teknolojisi bir dil laboratuvarından daha az karışıktır ve pahalıdır. Bilgisayardan daha kolay kullanımı vardır.

5. Öğrenciler, dilötesi sorunları canlı olarak görürler, sözel ve sözel olmayan davranış kalıplarına daha kolay girerler; böylece, "video, edimsel ve edinçsel becerileri bütüncül bir kapsam içinde ve uygun davranış biçimleriyle birlikte götürür, iletişimi daha doğru anlayabilme becerilerini olgunlaştırır" (F. Macknight, 1983:8).

Sözel ve sözel olmayan dil özellikleri, yardımcı fiillerin kullanımı, ezgi (sevinç, hayret ifadeleri, heyecan veya üzüntüden oluşan ses kırılmaları), jestler, duruş (posture), yüz ifadeleri gibi kinezik (knesic) özellikler çarpıcı ve kalıcı olarak, görerek ve duyarak öğrenilir. Dilötesi özellikler ve anadilden işe karışmalar birer engel olmaktan çıkar, hatta birer pekiştirece dönerler.

6. Öğretim düzeyini kısa zamanda yükseltici bir özelliği olduğu kanıtlanmıştır. Öğrenci davranışlarında oluşturduğu gelişmelerin mesleki, toplumsal ve iletişimsel edinç (communicative competence) boyutlarını aşar duruma gelmiştir. Video kamerasından alınan dönüt yoluyla, dil öğretiminin objektif bir eleştiricisi olmuştur.

7. Video film ve metinlerinin sistemli olarak kullanılması, öğrencileri daha başarılı değerlendirici-izleyici yapmakta, onları ilerde kendi başlarına video ve televizyondan öğrenmeye yönlendirmektedir.

DERSLERİNDE VIDEO KULLANAN YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNE UYARILAR

Dil öğretimine yardımcı diğer araç ve gereçlerde de görüldüğü gibi, video da fazla mükemmel bir araç değildir. Zayıf noktaları vardır, bu noktalar dil öğretmenleri tarafından giderilmelidir, yoksa videonun yararları, zararlara dönüşebilir.

1. Kamera ve Televizyon ekranının görüş açıları dardır ve oldukça sınırlıdır. Fiziksel sahne bulunması gereken ve öğretilmesi gereken konuların hepsini göstermeyebilir.

2. Videonun gösterdiği hareketli resimlerde sadece izleyici için amaçlanan görüntüler yer alır, bu nedenle, yeri ve zamanı gelince, bilgi akışını aksatmamak için, öğretmen bu sahnelere gerekli eklemeleri yapmalıdır.

3. Tüm izleme boyunca, sesin ve görüntünün kalitesi iyi olmalıdır, yoksa verilmek istenen mesaj anlaşılabilir. Bu nedenle, video kullanımının nasıl etkin olacağı üzerine öğretmenlere ders verilebilir.

4. Bir ders süresi içinde sınıfta ne kadar video gösterileceğine iyi karar vermek gerekir. Dili öğrenmeye yeni başlayanlara, bir ders süresi içinde 10-20 dakikalık ya da 5-6 dakikalık dizilerin gösterildiği saptanmıştır. İleri düzey (advanced) öğrencileri için ve ara düzey (intermediate) öğrencileri için, 20 dakikadan 40, hatta 45 dakikaya kadar olan uygulamaların yapıldığı biliniyor. Aslında, ileri düzey öğrencileri için, ortalama olarak bir ders süresinin yarısı ya da üçte ikisi; ara düzey için bir ders süresinin yarısı ve yeni başlayanlar için yaklaşık olarak, bir ders süresinin dörtte birinin kullanılması öğütlenir.

5. Eğer bu süre ortalamaları aşırsa "ders, bir dil öğrenmek için yapılan çalışmaya değil de, bir televizyon izleme seansına döner." (John McGovern, 1983:58).

6. Video, öğrencileri birer televizyon izleyicisine çevirebilir, çünkü görsel öğe öğrencinin aklını karıştırarak onu sadece resimlere bakmaya yönlendirebilir, bu arada da duyuşsal öğe ihmal edilebilir. Bu yüzden birçok öğretmenin videonun yararlı bir araç olduğu görüşü üzerine şüpheleri vardır: "Çünkü öğrenci orada oturur, resimler gözlerini istila eder ve iletişimi normal olarak hiçbir katılımı gerektirmez", diyenler vardır (James Duke, 1986:19).

7. Video ve televizyonun insanı esir alması tehlikesi vardır, izleyiciler dil öğrenme amaçları unutulunca, öğretim aracı olma işlevi durur, yaşanan zamanı donuklaştırır, kıvrak düşünen aklı, pasif, eleştiremeyen tembel bir duruma sokar " (Jane Willis, 1988:53). Böylece, öğrenciler sonuçta birer vidoekolik veya televizyonkolik olurlar, pasif öğrenci durumuna girerler.

8. Video, her zaman gerçek yaşantıdan görüntüler getirmeyebilir. Gösterdiği sahnelerdeki eylemleri çözümlenmek yararlıdır, ama konular işlendikten sonra, öğrenciler öğrendiklerini sınıfın dışına çıkınca uygulayabilmelidirler. "Öğrenciler, izleyiciler olarak edimsel becerileri, konuşmaya yönelik katılımcılar olarak edinçsel becerileri kazanabilirler" (Jane Willis, 1983:41).

9. Video, eğlenerek öğrenme olayını oluşturabilir, böyle bir olguyu yaratabilmek için, video izlemedeki amaçlarla, öğretim süresince yapılacak ileri-geri göstermeleri, yavaş ve dondurarak göstermeleri öğrenciyi sıkmadan görerek anlama becerisinin geliştirme arasında hassas bir denge kurmak gerekir. Video izlemenin dersi esir almaması için, video ve gösterilecek ders metni arasında eğitimsel bir denge şarttır.

10. Video kamerası yoluyla, öğretmen adaylarını etkinlikleri videoya alınıp, sonradan kendilerine gösterilerek, eleştirel bir objektif gözden yararlanılma olasılığı vardır.

SONUÇ

Video ile yabancı dil öğretimi, yabancı dil öğretim teknolojisi içinde bugün haklı olarak gerçek yerini almıştır, çünkü değişik zamanla da değişik dil öğrenimi becerilerinin geliştirilmesi ve olgunlaştırılmasında sayısız katkıları olmuştur. Yabancı dil öğretimi sırasında, görsel ve işitsel kanalları birleştirilmesi, eğitimsel olarak daha iyi öğrenmeye yönlendirmektedir.

Video, görerek ve duyarak anlama becerisini geliştirir, konular belli kapsamlara girerler ve denetimli bir ortamda kapsamlılaşan bilgi, uzun süre akılda kalıcı olur. Kapsamlılaşma, dilötesi sorunları giderir. Öğrenci, biribiri ardından zincirleme olarak gelen sözel ve davranışsal etkenleri birbirine çakıştırarak, davranış uyarlamasını kendi kendine yapar. Bu gibi sahneler gerektiğinde yeniden incelemeye alınır, öğrenciler öğrenme olayının sıcak konumuna girer, böylece konuyu yaşayarak öğrenirler.

Video ile öğretim izlencileri, gerçekten çok yararlı yardımcı dil öğretimi gereçleridir. Öğrenci ilgisini daha iyi güdüleme ve eğlenerek öğrenme gücü vardır. "Video, ders işleme eyleminin sınırlarını genişletir, dersin sınıf duvarları dışına çıkmasını sağlar ve dersin gücünü dış dünyaya açar" (John McGovern, 1983:83). Öğrenciyi sıkmadan, öğrenme sürecini kuvvetlendiren bir pekiştiricidir.

Video, öğretmenin işini kolaylaştırır, onun işini elinden alacak bir gereç olarak değerlendirilmemelidir. Normal bir öğrenme ortamı, öğrenci merkezli, fakat öğretmen tarafından yönetilen bir süreçtir. Öğretmen, "bir eğitici, rehber, kolaylaştırıcı ve yönlendirici bir roledir, sınıfta video kullanmak öğretmeni yararsız bir heykel gibi bir heykel kaidesine yerleştirmez" (Jack Lonergan, 1983:73)

Video teknolojisinin hızla gelişmesine karşılık, video ile yabancı dil öğretiminin yöntem bilimi hâlâ çocukluk devresindedir. Bu alanda yapılan çalışmalardan birkaç örnek vermek gerekirse: BBC'nin televizyon ile İngilizce Öğretimi dizilerinden, *On we Go, People You Meet, The Bellcrest Story* (İşletmeciler için Özel Amaçlı İngilizce) gibi dizileri, yine BBC'nin Açık Öğretim (Air University) için geliştirdiği yabancı dil ders dizileri vardır. Alman Televizyonunun Yabancı dil öğretmenleri için oluşturduğu *Follow Me* dizileri biliniyor. Ülkemizde, Eskişehir, Anadolu Üniversitesinin hazırladığı *Televizyon ile İngilizce Öğretimi, Açık Öğretim Fakültesinin Bazı Yayınlarından burada sözedilebilir.*

Yabancı dil öğretimini yetiştirilmesinde, video-video kamerası ve televizyon üçlüsünün gücü çok büyüktür. Öğrencilerin yaptığı dil aktiviteleri, özellikle verdikleri kısa süreli dersler (micro-teaching) video objektif gözlü eleştirilen olduğu gerçeği ortaya çıkar. Videonun vereceği objektif dönütün yararı tartışılmaz.

Sonuç olarak, videonun yabancı dil öğretimine katkısı, görsel-işitsel kaynaklı objektifliktir. Öğrencilerin, sosyal, ruhdilbilimsel sorunlarını hafifletir; anadilden işe karışan olumsuz etkenlerin derecesini düşürür. Geniş kapsamlı, dilbilimsel ve yarı dilbilimsel becerilerin gelişmesini olgunlaştırarak, öğrencilerin sözel ve davranışsal tutumlarını uyarlar. Gelişmiş ülkelerin hepsinde video kütüphaneleri vardır, isteyenler gidip buralardan kitap alır gibi video kaseti alıp, kendi kendilerine daha iyi dil düzeylerine ulaşırlar. Böylece, video eğitim adaletinin ve fırsat eşitliğinin dağıtılmasına da bir araç olur.

BIBLIOGRAPHY

- Argyle, M and Dean J. 1972. "Eye Contact, Distance and Application", in Laver and Hutchinson (eds) **Communication in Face to Face Interaction** (Penguin)
- Duke, James. 1986. "How to Use the Video". **ELT**, Vol. 2, Issue 2, (1986)
- Heaton, James. 1989. "An Audiovisual Method for ESL", in Marianne Celce-Mercia and Lois Mcintosh (eds) **Teaching English as a Foreign Language** (Newbury House Publishers, 1989).
- Hills, Dave. 1983. "The Potential and Limitations of Video", in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).
- Kennedy Chris. 1983. "Video in English for Specific Purposes". in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).
- Lonergan, Jack. 1983. "Video Applications in English Language Teaching" in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).
- Macknight, Frances. 1983. "Video and English Language Teaching in Britain", in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).
- Miller, David, 1986. "The Video Camera in Training", **ELT**, Vol. 2, Issue 2 (1986).
- McGovern, John. 1983. "The Types of Video Software: A User's Experience in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).

- Mockridge-Fon, Suzan, 1989. "The Teaching of Speaking Skill", in Marianne Celce-mercia -Lois Mecintosh (Eds) **Teaching English as a Second and Foreign Language** (Newbury House Publishers, 1989).
- Norbrock, Harnish, 1986. "How is Video Being Used" **ELT**, Vol. 2., Issue 2 (1981).
- Sharly, Alan. 1988. "Rewising With Video", **ELT.**, Vol. I, Issue 2 (1988).
- Willis, Jane. 1983. "The Role of the Visual Element in Spoken Discourse: Implacations for the Exploitation of Video in EFL Classroom", in John McGovern (ed.) **Video Applications in English Language Teaching** (Oxford: Pergamum Press, 1983).